

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: Balla Károly
Cím: Restaurálják a visegrádi várat

Forrás: Budapest

Bp.
(Hélv)

1914. 11/26
(Idő)

(Köt. v. füz.) (Old)

Osztályozás

Tárgy

92

Hely

Schulek Frigyes

Idő

"1914"

Személy

Restaurálják a visegrádi várat.

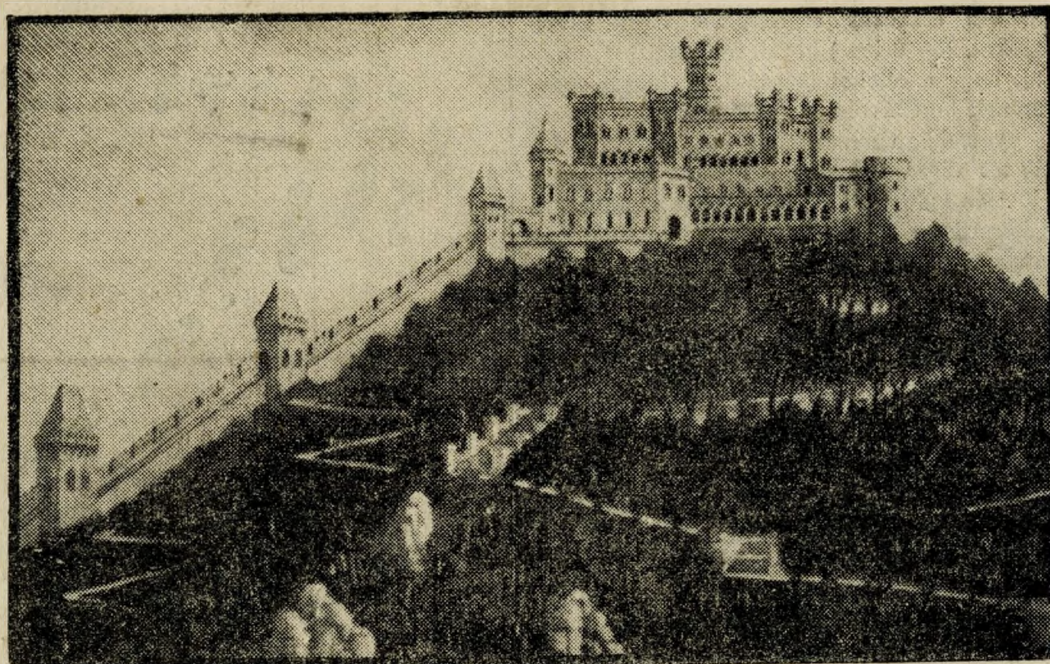
(Ahol egykor a magyar, lengyel és német birodalmi koronát őrizték.)

A nemzettörténelmi műemlékek között előkelő helyet foglal el a visegrádi vár. Nem azért, mintha nagyon sok maradt volna fenn belőle, hanem azért, mert a vár történelmi vonatkozásai, a hozzáfűződő emlékek, mélyen belejátszanak nemzetünk mult életébe.

A visegrádi vár, mint ilyen, már régen elvesztette jelentőségét. Pedig a vár régebben igen nagy szerepet játszott és majdnem hétszáz év krónikája beszél róla. A várat még országszerző Szent István király korában építették. A görög bazilita-szerzeteseknek — 1056-ban a vár tövében I. Endre király kolostort rendezett be.

Kétségtelenül érdekes mozzanat, hogy a várat a nép jórészt Salamon neve után ismeri. Szent László ugyanis a nyughatatlan véru Salamont, 1082-ben a visegrádi várba záratta. Az a torony, ahol Salamon fogságát töltötte, ma is megvan, Salamon-tornyanak nevezik és évszázadokon keresztül őrtornynak használták.

Hova-tovább fokozódott a visegrádi vár jelentősége, amit különösen bizonyít az a körülmény, hogy 1310-ben a magyar szent koronát Székesfehérvárról a visegrádi várba szállították át és 1526-ig csakugyan ott is őrizték. (Meg kell említenünk, hogy huszonhárom évig, vagyis 1440-től 1463-ig a korona III. Frigyes német császárnál volt — zálogban és Mátyás király váltotta vissza s helyezte el ismét a visegrádi várban.)

A visegrádi vár ujjáépítése. (Schulek Frigyes dr. műegyetemi tanár, aki a visegrádi Salamon-tornyot restaurálta, így tervezte a vár teljes ujjáépítését. A munkálatokat nemzőkára meakezdik.)

De nemcsak a magyar, hanem Nagy Lajos korában a lengyel, majd Zsigmond idejében a német birodalmi koronát is a visegrádi várban őrizték.

Ott, ahol ma romok hevernek és folyondár meg az enyészet moha lepi be a törmelékeket, hajdan pompa s fény uralkodott. Károly Róbert, valamint Mátyás király korában

sokáig itt összpontosult a királyi hatalom minden külsősége. Károly Róbert királynak a visegrádi várban remek palotája volt, ma azonban a részletekről mitsem tudunk, csak egyes hézagos híradások említik, hogy a királyi palota és a hegyen levő fellegrvár, összeköttetésben állottak.

A visegrádi vár egyik fénykora Mátyás uralkodásának idejére esik. Ebben az időben a Duna mentén huzódott végig a vár alsó része s hosszu, hatalmas kőfalak kötötték össze

a felső várral. Az alsó várnál, a visegrádi vár-hegy tövében állott a pompás királyi kastély. Természetes, hogy főuraink szívesen telepedtek meg a királyi hatalom árnyékában és remek palotákat építtettek a Duna kiez partján.

Az akkori szokásoknak és viszonyoknak megfelelően a visegrádi vár előkelőbb foglyok tartózkodási helye is volt. A mohácsi vésztől 1684-ig csekély megszakításokkal török volt az ur a visegrádi várhegyen és környékén. Mindez a sok harc, háboru talán nem ártott volna oly sokat a várnak. A kegyelemdőfést azonban megadta II. Lipót király, aki 1702-ben elrendelte, hogy azokat a fényes palotákat, ahol egykor Károly Róbert és Mátyás király tartották híres lovagi tornaünnepélyeiket — pusztítsák el.

Az egykor hatalmas és szép visegrádi palotákból, várfalakból és várból ma csak a felső (fellegvár) vár egy része, továbbá az a bástyatorony, ahol Salamon király fogva volt és néhány bástyárom látható.

Ezt a nevezetes várat a hetvenes években

restaurálni akarták, de a nagy elhatározásból csak az lett, hogy a Salamon-tornyot óvták meg az enyészettől, a többi ugy maradt, amilyen állapotban a Lipót rendeletére történt robbantások után jutott. Ugy látszik, hogy a fokozódó érdeklődés indította a kormányt arra, hogy a visegrádi várat, mint műemléket ne csak megmentse az enyészettől, hanem nagy költségek árán olyanná varázsolja, amely a kiránduló közönséget méltán fogja bámulatba ejteni.

Schulek Frigyes dr. műegyetemi tanár, híres műépítészünk, restaurálta a Salamon-tornyot. Ugyancsak ő rá várakozik a feladat, hogy az egész vármaradványt tetszetős formában ujjá alakítsa át. Schuleknek már készen van e terve. Gyönyörű, mondhatjuk, káprázatosan szép lesz a visegrádi vár, amelynek restaurálási munkálataihoz nemsokára hozzáfognak.

A visegrádi vár ujjáépítésének tervét képben mutatjuk be. Elragadóan szép kompozíció nvilatkozik meg a tervben. Többféle

stilust igyeckszik Schulek egy fedél alá hozni. Mindenesetre rá lehet ismerni a budapesti halász-bástya nagy alkotó mesterére, aki a visegrádi vár restaurálását kedvenc architektikai felfogása szerint kívánja megvalósítani.

Ma persze a Salamon tornyon és ama bástyán kívül, ahol a «várőr» lakik családjával, csak hatalmas romok, falomladékok alkotják a várat. A torony belsejében az egyik falmélyedésben a török időkből származó ágyugolyók garmadája látható. Van köztük huszfontos, sőt jóval nehezebb is. Némelyikről meglátszik, hogy ugynevezett láncos golyó. Ott hever azután néhány bilincs, faragványos kő stb.

Meghatva jártam, keltem a romok között, ahol egyszer szép, fényes magyar élet volt. Mint valami álom, ugy tűnik fel a régmúlt, amely árnyékként suhan el a romok felett. Itt megvalósul a vár restaurálásának terve a visegrádi várhegyen nem romok között fog a kiránduló közönség sétálni, hanem a képe látható remek várpalotából tekinthet le a Duna szőke hajjaira.